

OULUN SALON
KUNNAN

VARHAISKASVATUS-

SUUNNITELMA

*Yhessä ammuntain
evästä
elämän reppuun*

SISÄLTÖ

JOHDANTO	2
1. VARHAISKASVATUS	3
1.1. VARHAISKASVATUS JA LAPSIPERHEIDEN PALVELU- JA TUKIJÄRJESTELMÄ OULUN SALOSSA	4
2. VARHAISKASVATUSPALVELUT OULUN SALOSSA	5
2.1. KUNNAN TARJOAMA PÄIVÄHOITOTOIMINTA	5
2.1.1. KUNNALLINEN PÄIVÄHOITO	6
2.1.2. YKSITYINEN PÄIVÄHOITO	10
2.1.3. PÄIVÄHOIDON TUKIMUODOT	11
2.1.4. ESIOPETUS	11
2.1.5. KOULULAISTEN AAMU- JA ILTAPÄIVÄHOITO	11
2.1.6. MUU VARHAISKASVATUSTOIMINTA	11
2.2. VARHAISKASVATUSTA OHJAAVAT PERIAATTEET OULUN SALON PÄIVÄHOIDOSSA	12
2.3. KUNNAN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA OSANA YKSIKÖIDEN TOIMINNAN SUUNNITTELUA	13
2.3.1. VARHAISKASVATUKSEN, ESIOPETUKSEN JA PERUSOPETUKSEN JATKUMON JA YHTEISTYÖN RAKENTUMINEN	13
2.4. OULUN SALOLAISUUS VARHAISKASVATUKSESSA	15
3. VARHAISKASVATUKSEN TOTEUTTAMISEN LÄHTÖKOHTIA OULUN SALOSSA	17
3.1. LAPSI TARVITSEE KASVATTAJAA	19
3.2. VARHAISKASVATUKSEN SUUNNITTELUN JA TOIMINNAN PAINOPISTEALUEET	20
3.2.1. HOIDON, KASVATUKSEN JA OPETUKSEN KOKONAISUUS	20
3.2.2. LEIKKI – ILOINEN TIE OPPIMISEEN	21
3.2.3. VARHAISKASVATUKSEN SISÄLLÖLLISET ORIENTAATIOT – KESKEISET TOIMINTATAVAT	22
4. VANHEMPIEN OSALLISUUS VARHAISKASVATUKSESSA	24
4.1. KASVATUSKUMPPANUUS	24
4.2. LAPSEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA	25
5. VARHAISERITYISKASVATUKSEN JÄRJESTÄMINEN	26
6. ERI KIELI- JA KULTTUURITAUSTAISET LAPSET VARHAISKASVATUKSESSA	27
7. VERKOSTOYHTEISTYÖ	27
8. VARHAISKASVATUKSEN SISÄLLÖLLINEN ARVIOINTI, KEHITTÄMINEN JA SEURANTA	28
8.1. LAADUNHALLINTA VARHAISKASVATUKSESSA	28
8.2. VARHAISKASVATUKSEN KESKEISET KEHITTÄMISALUEET KUNNASSA	28

JOHDANTO

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on valtakunnallinen varhaiskasvatuksen ohjauksen väline. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjana ovat valtioneuvoston periaatepäätöksenä 28.2.2002 hyväksymät varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset, jotka sisältävät yhteiskunnan järjestämisen ja valvoman varhaiskasvatuksen keskeiset periaatteet ja kehittämisen painopisteet.

Kunnilla on laajat mahdollisuudet organisoida varhaiskasvatuspalvelut perheitä parhaiten palvelevalla tavalla. Kuntien erilaisuuden vuoksi on tärkeää, että jokaisessa kunnassa tarkennetaan varhaiskasvatuksen kuntakohtaiset strategiset linjaukset, jotka otetaan huomioon varhaiskasvatussuunnitelmia laadittaessa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2003).

Oulunsalon kunnan varhaiskasvatussuunnitelman työstämistä varten koottiin työryhmä, jossa oli laaja edustus varhaiskasvatuksen toteuttajista Oulunsalossa. Työryhmään kutsuttiin koolle myös muita yhteistyökumppaneita tarpeen ja aiheen mukaan. Työryhmän vetäjä, Tuula Herranen osallistui säännöllisesti Stakes:n järjestämiin Vasu koulutuksiin. Oulunsalon kunta oli vasua laatiessaan mukana Poske:n järjestämässä LaatuVa – hankkeessa, joka toimi Oulun seudun kunnille tukihankkeena varhaiskasvatussuunnitelma-työssä.

Oulunsalon kunnan ”vasussa” kuvataan oulunsalolaisen varhaiskasvatuksen palvelut, toiminta-ajatus ja arvopohja sekä keskeiset varhaiskasvatuksen toteuttamisen periaatteet ja kehittämishaasteet. Asiakirjaa päivitetään säännöllisesti ja palautetta voi antaa työryhmän jäsenille esim. sähköpostitse; tuula.herranen@oulunsalo.fi; sari.nyberg@oulunsalo.fi; eija.kauppi-anttila@oulunsalo.fi.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden sisältö ja periaatteet on tehty tutuksi varhaiskasvatuksen toteuttajille kunnassa useissa koulutustilaisuuksissa ja aiheiden työstämistä on jatkettu yksikkökohtaisilla työilloilla ja erilaisilla ryhmätöillä. Varhaiskasvatussuunnitelma on valmisteltu prosessin omaisena työskentelynä vuosien 2004-2006 aikana. Nykyinen Vasu on päivitetty 23.1.2012.

VASU –työryhmän jäsenet:

- **Tuula Herranen**, päiväkodin johtaja, työryhmän vetäjä
- **Eija Kauppi-Anttila**, päiväkodin johtaja, työryhmän sihteeri
- **Marja-Leena Kuusisto/Sari Nyberg**, päivähoiton johtaja
- **Anna-Kaisa Lepistö**, hyvinvointilautakunta
- **Nina Ollikainen**, erityispäivähoito
- **Sari Kylmäaho**, Pitkäkankaan päiväkotia
- **Terttu Rämet**, Kauppiaantien päiväkotia
- **Päivi Junno**, Pitkäkankaan päiväkotia, vuorohoito
- **Eira Saloranta**, perhepäivähoito
- **Tanja Hiekkapelto**, perhepäivähoito
- **Jaana Laasonen**, vanhemman edustus
- **Krista Mattila**, vanhemman edustus
- **Sirkka Mattila/Sanna Wiik/Hannele Heinonen**, Oulunsalon seurakunta
- **Marjo Lehtosaari**, päiväkotia Kukkuluuruu

Toivomme paljon keskustelua, ajatustenvaihtoa, mielipiteitä päiväkodeissa, perhepäivähoidossa, kerhoissa, vanhempien kanssa ja kaikkien varhaiskasvatuksesta kiinnostuneiden ihmisten kesken. Varhaiskasvatussuunnitelma on meille työväline, jonka avulla voimme kehittää varhaiskasvatusta käyttäen rohkeutta ja luovuutta työssämme.

1. VARHAISKASVATUS

Mitä varhaiskasvatus on

Varhaiskasvatus on **pienien lasten eri elämäntilanteissa tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta**, jonka tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Tarvitaan **vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten kiinteää yhteistyötä, kasvatuskumppanuutta**, jotta perheiden ja kasvattajien yhteinen kasvatustehtävä muodostaa lapsen kannalta mielekkään kokonaisuuden.

Yhteiskunnan järjestämä, valvoma ja tukema varhaiskasvatus **koostuu hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudesta**. Se on **suunnitelmallista ja tavoitteellista vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa**, jossa lapsen omaehtoisella leikillä on keskeinen merkitys.

Varhaiskasvatusta järjestetään valtakunnallisten linjausten mukaisesti varhaiskasvatuspalveluissa, joista keskeisimpiä ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito sekä erilainen avoin toiminta. Varhaiskasvatuspalveluja tuottavat kunnat, järjestöt, yksityiset palveluntuottajat ja seurakunnat. Varhaiskasvatukseen piiriin kuuluvat myös oppivelvollisuusikäiset lapset, jotka käyttävät varhaiskasvatuspalveluja esim. kerhotoiminta.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tavoitteena on edistää varhaiskasvatuksen yhdenvertaista toteuttamista koko maassa, ohjata sisällöllistä kehittämistä ja luoda osaltaan edellytyksiä varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseksi yhdenmukaistamalla toiminnan järjestämisen perusteita.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tavoitteena on lisätä varhaiskasvatushenkilöstön ammatillista tietoisuutta, vanhempien osallisuutta lapsensa varhaiskasvatuksen palveluissa ja moni ammatillista yhteistyötä sellaisten eri palvelujen kesken, joilla tuetaan lasta ja perhettä ennen lapsen oppivelvollisuuden alkamista.

Yhdessä esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden kanssa varhaiskasvatussuunnitelman perusteet muodostavat valtakunnallisesti lasten hyvinvointia, kasvua ja oppimista edistävän kokonaisuuden.

Varhaiskasvatusta ohjaavia asiakirjoja ovat valtakunnallisesti Lasten päivähoitoa ja esiopetusta koskevat lait ja asetukset; Varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet; Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Kunnallisesti ohjaavia asiakirjoja ovat Kunnan varhaiskasvatuksen linjaukset ja strategiat; Kunnan varhaiskasvatussuunnitelma; Kunnan esiopetuksen opetussuunnitelma; Yksikön varhaiskasvatussuunnitelma; Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma ja lapsen esiopetuksen suunnitelma. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2003, Stakes).

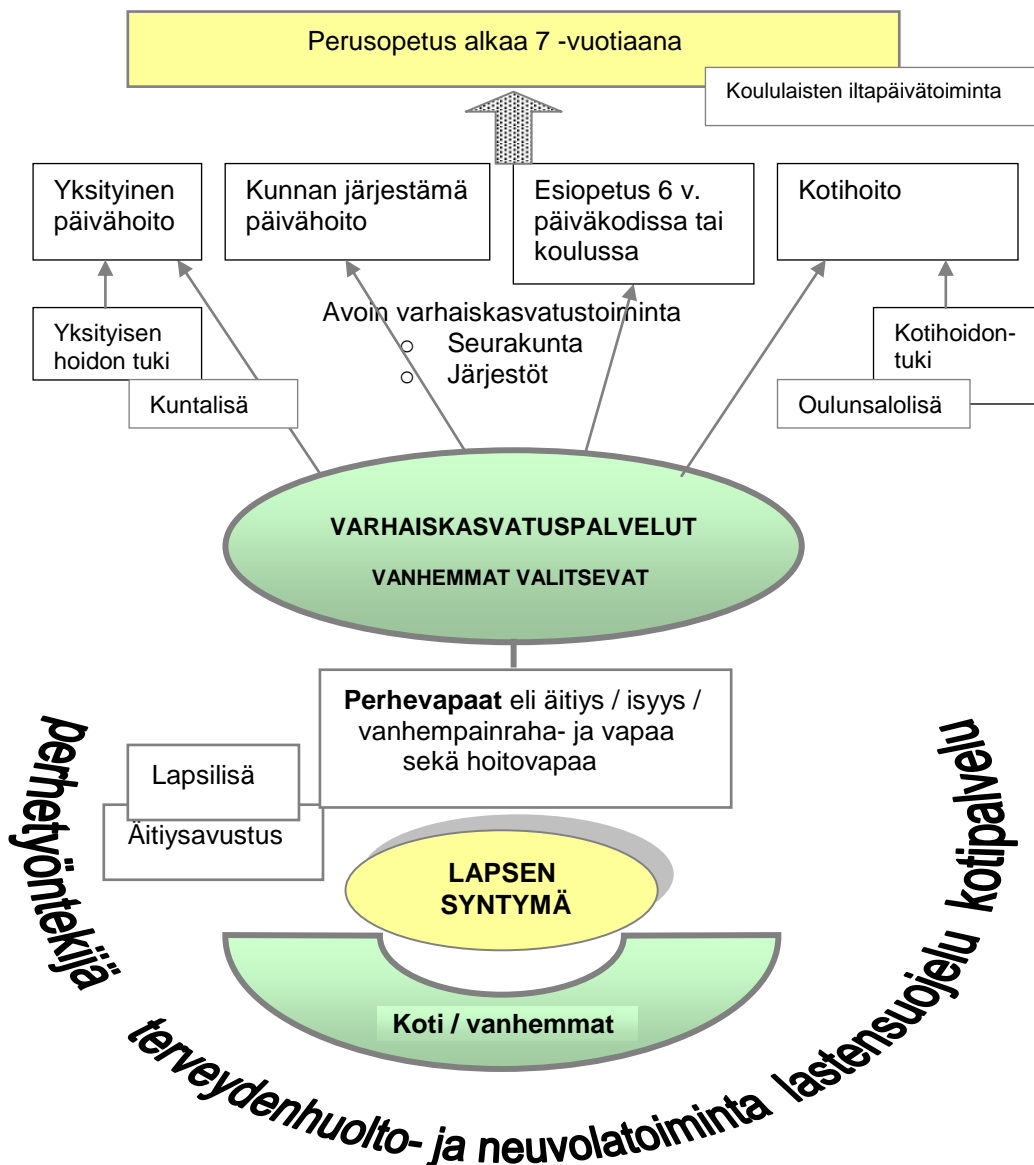
http://vartua.stakes.fi/FI/LaitJaLinjaukset/linjaavat_asiakirjat/linjaavat_asiakirjat.htm

1.1. VARHAISKASVATUS JA LAPSIPERHEIDEN PALVELU- JA TUKIJÄRJESTELMÄ OULUN SALOSSA

Tavoitteena hyvinvoiva lapsi

Jokaisen lapsen lapsuus on arvokasta aikaa ja varhaiskasvatuksessa korostuu lapsen tarpeiden kokonaisvaltainen huomioonotto. Lapsuuden itseisarvo tulee näkyviin aikuisten asenteissa, päätöksissä ja teoissa. Kasvattajien tulee huolehtia lapsen kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista siten, että **toiminnan päämääränä on**

- ❖ **lapsen henkilökohtaisen hyvinvoinnin edistäminen**, jokaisen lapsen yksilöllisyyttä kunnioitetaan, lapsi voi toimia ja kehittyä omana ainutlaatuisena persoonallisuutenaan
- ❖ **toiset huomioon ottavien käyttäytymistapojen ja toimintatapojen vahvistaminen**, lapsi suhtautuu myönteisesti itseensä, toisiin ihmisiin, erilaisiin kulttuureihin ja ympäristöihin
- ❖ **lapsen itsenäisyyden asteittainen lisääminen** hänen omien edellytystensä mukaisesti, lapsi saa iloita oppiessaan huolehtimaan itsestään ja luottaa omaan osaamiseensa

2. VARHAISKASVATUSPALVELUT OULUNSALOSSA

2.1. KUNNAN TARJOAMA PÄIVÄHOITOTOIMINTA

2.1.1. KUNNALLINEN PÄIVÄHOITO

<http://www.oulunsalo.fi/paivahoito/>

Päivähoidon tehtävä

- tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä vanhemmuutta, joka näkyy avoimena vuorovaikutuksena = kasvatuskumppanuutena
- lasten syrjäytymisen ehkäisy
- ehkäisevä lastensuojelutehtävä

Päivähoidon tavoitteet

- lapsille pyritään turvaamaan pysyvä hoitopaikka ja perheen lapset sijoitetaan samaan hoitopaikkaan vanhempien toiveiden ja mahdollisuuksien mukaan
- edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia
- kehittää laadukasta päivähoitoa asiakaslähtöisesti yhdessä vanhempien kanssa

Visio

Oulunsalolaisen päivähoiton tavoitteena on yhteistyössä vanhempien kanssa turvata lapselle laadukas varhaiskasvatus sekä edistää lapsen vuorovaikutuksellista kehitystä ja oppimista sekä antaa vahva perusta kohdata tulevaisuuden haasteet.

- yhdessä vanhempien kanssa rakennetaan lapsilähtöinen ja kehityksellisesti sopiva kasvatussuunnitelma, joka antaa lapsille eväitä oman kulttuurisen identiteetin rakentamiseen ja vahvan perustan kohdata tulevaisuuden haasteet
- laadukkaan, monipuolisen ja tarkoituksenmukaisen varhaiskasvatuksen toiminnan turvaaminen

Strategia

- päivähoiton toiminnassa näkyy välittäminen, elämyksellisyys, kiireettömyys!
- henkilöstö on ammatillisesti osaava ja uudistumiskykyistä
- laadukkaat ja monipuoliset varhaiskasvatuspalvelut
- ulko- ja sisätilat suunniteltu käyttötarkoitukseen
- turvallinen toimintaympäristö

Toiminta-ajatus: ”Yhessä ammentain evästä elämän reppuun”

Oulunsalon päivähoiton henkilöstö on työstänyt yhdessä yhteisen toiminta-ajatuksen, jota toteutamme yhteiseen arvopohjaan nojautuen.

Oulunsalolainen taiteilija **Minna Immonen** on suunnitellut Oulunsalon päivähoiton toiminta-ajatusta esittävän logon, johon Oulunsalon kunnalla on yksinoikeus.

ArvotAsiakaslähtöisyys

- asiakas määrittää laadun
- laatu liittyy asiakkaan tarpeisiin & odotuksiin
- vanhempien toiveita kuunnellaan ja tarjotaan oikea-aikaisia palveluja
- aikuinen kuulee ja huomioi lapsen mielipiteitä
- lapsella mahdollisuus vaikuttaa itse omiin asioihin (ei tarkoita, että lapsi yksin päättää)

Avoimuus

- yhteistyö on avointa & luottamuksellista

Kunnioitus

- lapsen yksilöllisyyden kunnioittaminen
- erilaisten perheiden kunnioittaminen, erilaisuuden huomioiminen

Yksilöllisyys

- lasten tarpeiden huomioiminen yksilöllisesti → vaikuttaa lapsen viihtymiseen päivähoitossa
- perheiden tarpeiden ja toiveiden huomioiminen yksilöllisesti

Arvojen tulee välittyä kaikessa toiminnassa!

PERHEPÄIVÄHOITO:

Perhepäivähoito tarjoaa lapselle pienen hoitoryhmän kodinomaisessa ympäristössä.

Perhepäivähoitomuodot

- ☒ Hoitajan kodissa tapahtuva hoito
- ☒ Lapsen kotona tapahtuva hoito
- ☒ Kolmiperhepäivähoito, jossa useamman perheen lapsia hoidetaan lasten omissa kodeissa vuoroviikoin tai yhden perheen kodissa.

PÄIVÄKODIT :

<http://www.oulunsalo.fi/paivahoito/>

Päiväkodeissa tarjotaan osa- ja kokopäivähoitoa sekä vuoro- ja iltahoitoa alle kouluikäisille lapsille. Annamme kuusivuotiaille perusopetuslain mukaista esiopetusta osana varhaiskasvatusta.

Kunnallista päiväkotihoidon järjestetään neljässä kunnallisessa päiväkodissa ja Kukkuluuruun päiväkodissa ostopalvelutoimintana.

Kauppiaantien päiväkoti

os. Kauppiaantie 10, 90460 Oulunsalo

Ryhmät: Taaperot, Kauppiaantie 24
Nassikat, Kauppiaantie 3
* jatkettu aukiolo
Seikkailijat, Kauppiaantie 3
Vekkulit, Kauppiaantie10

Päiväkoti Kuovit, vuorohoitoyksikkö
Mäntypellonpolku 16, 90460 Oulunsalo

Pitkäkankaan päiväkoti

os. Tuohikuja 3, 90460 Oulunsalo

Ryhmät: Joutsenet
Kaakkurit
Tiirat

Kuovinpesä,

perhepäivähoidon varahoitoyhmä
Mäntypellonpolku 10,
90460 Oulunsalo

Saloilan päiväkoti

os. Tolvasenkuja 1, 90460 Oulunsalo

Ryhmät: Karpalot , TEO
(tuettu esiopetusryhmä)
Mesimarjat
Metsämansikat
(integroitu erityisryhmä)

Salonpään päiväkoti

os. Keskipiirintie 27, 90470 Varjakka

Ryhmät: Simpukat
Kuutit

**Päiväkoti Kukkuluuruu,
kunnalliset ostopaikat**

<http://www.paivakoti-kukkuluuruu.com>
Sahramikuja 9

2.1.2. YKSITYINEN PÄIVÄHOITO

Yksityiset perhepäivähoitajat,
yhteyshenkilö päivähoiton johtaja Sari Nyberg

Päiväkoti Koiramäki, yksityinen päiväkoti

os. Kauppiaantie 20, 90460 Oulunsalo

Päiväkoti Tähtelä, yksityinen päiväkoti

os. Vihannestie 10, 90460 Oulunsalo

Päiväkoti Neptunus, yksityinen päiväkoti

os. Uittokuja 13, 90460 Oulunsalo

Päiväkoti Villivadelma, yksityinen päiväkoti

os. Hektorintie 18, 90460 Oulunsalo

Päiväkoti TouhuVekara, yksityinen päiväkoti

os. Tetriläntie 19, 90460 Oulunsalo

Yksityisen hoidon tuki (lakisääteinen)

- perheet voivat saada Kelan kautta haettavaa yksityisen hoidon tukea

Yksityisen hoidon tuen kuntalisä (vapaaehtoinen)

- kunta voi lisäksi hakemuksesta myöntää yksityiseen päivähoitoon kuntalisää
- tuki voidaan myöntää kunnan hyväksymälle yksityisen hoidon tuottajalle (yksityinen päiväkoti, yksityinen perhepäivähoitaja)
- tuki on lapsikohtainen ja on tarkoitettu kokopäivähoitoon
- vanhempien/vanhemman on oltava ansiotyössä tai päätoimisena opiskelijana
- tuki maksetaan jälkikäteen palvelun tuottajalle

2.1.3. PÄIVÄHOIDON TUKIMUODOT

Alle kouluikäisten lasten vanhemmilla on mahdollisuus valita kunnallisen päivähoitopaikan sijaan:

Lasten kotihoidon tuki (lakisääteinen)

- kotihoidon tuki haetaan Kelalta

Oulunsalolisia (vapaaehtoinen)

- kunta myöntää erillisen määrärahan kunnan oman tuen maksamista varten pienten lasten vanhemmille
- tuen suuruus ja perusteet määritellään vuosittain (2012 vuonna 80 €)
- tukea maksetaan sen kuukauden loppuun saakka, jolloin nuorin lapsista täyttää 3 vuotta
- tukea maksetaan perheille, joista toinen vanhemmista jää vanhempainrahakauden jälkeen hoitamaan lasta/lapsia seuraavasta syystä:
  - palkaton hoitovapaa vakinaisesta työstä
  - kaikki perheen lapset hoidetaan kotona, lukuun ottamatta 6-v, joka voi osallistua esiopetukseen

2.1.4. ESIOPETUS

Esiopetus ja sen järjestäminen

Esiopetus on osa varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatus ja perusopetus muodostavat lapsen kehityksen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden.

Kunnan järjestämä lakisääteinen, maksuton esiopetus on tarkoitettu kaikille alle kouluikäisille lapsille vuotta ennen lapsen oppivelvollisuuden alkamista. Oulunsalossa annettava esiopetus noudattaa koulun toiminta-aikoja, ja se järjestetään yhteistyössä päivähoidon ja koulun kanssa. Esiopetusta järjestetään sekä yksityisissä että kunnallisissa päiväkodeissa kokopäivähoitossa oleville lapsille. Esiopetusryhmän minimikooksi on määritelty 7 esioppilasta.

Esiopetuksen tavoitteena on lapsen kokonaisvaltaisen kasvun ja kehityksen sekä oppimaan oppimisen taitojen tukeminen ennen kouluikää. Päiväkoti tarjoaa lapselle turvallisen oppimisympäristön, jossa hän vahvistaa omaa osaamistaan leikin ja toiminnallisen oppimisen kautta yksin ja yhdessä muiden kanssa. Ystäviä - elämyksiä – oppimisen iloa!

Oulunsalossa on laadittu valtakunnallisen esiopetussuunnitelman perusteella koko kuntaa koskeva yhteinen esiopetussuunnitelma (24.3.2011). Tämä suunnitelma on pohjana päiväkotien omille esiopetuksen toimintasuunnitelmille. Lisäksi jokaiselle lapselle tehdään päiväkodeissa henkilökohtainen lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma yhteistyössä vanhempien kanssa.

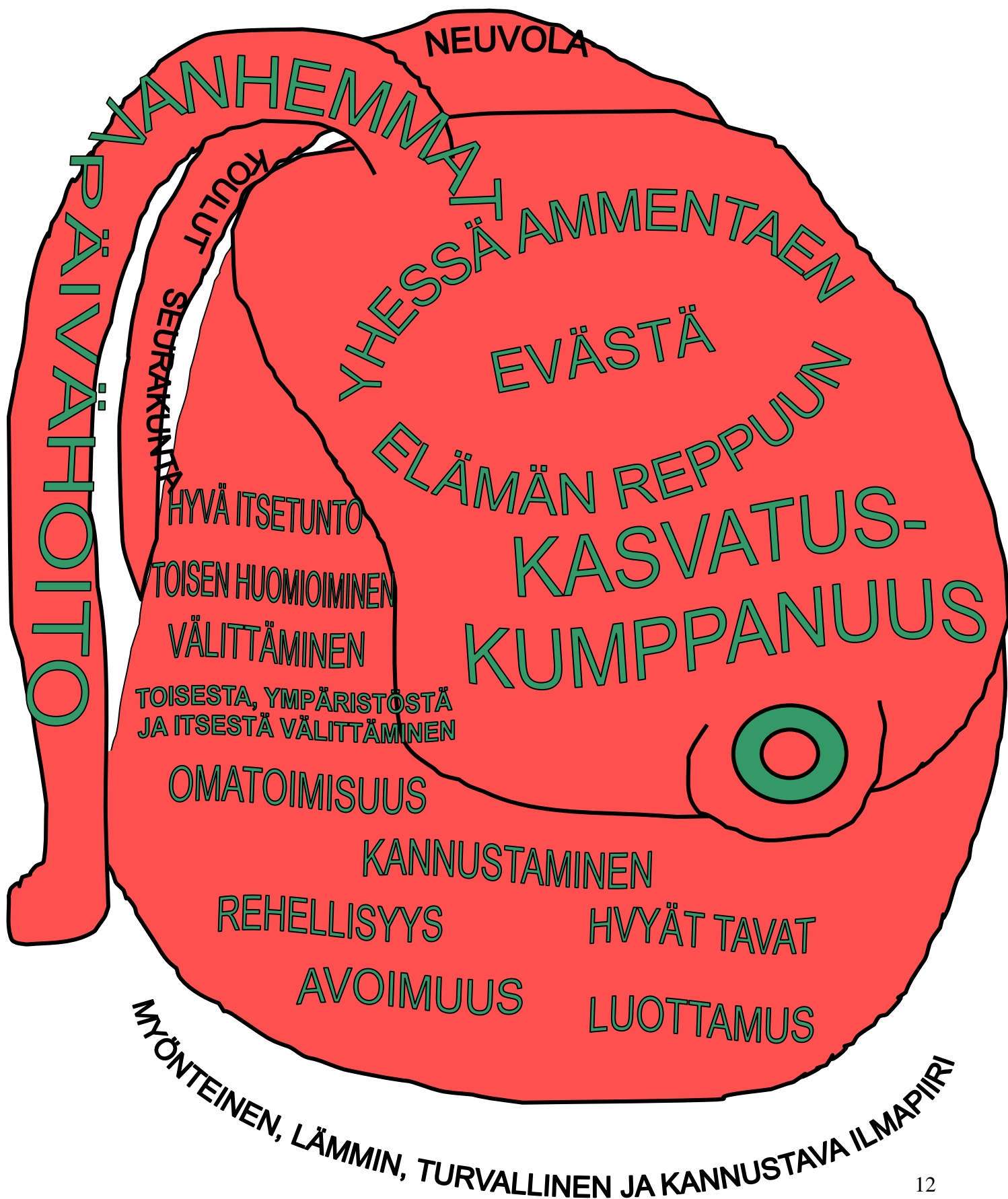
2.1.5. KOULULAISTEN AAMU- JA ILTAPÄIVÄHOITO

Koululaisten aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnasta vastaa lasten- ja nuorten palvelut. Aamu- ja iltapäivähoito on maksullista toimintaa.

2.1.6. MUU VARHAISKASVATUSTOIMINTA

Muuta varhaiskasvatustoimintaa järjestävät Oulunsalon seurakunta sekä järjestöt. Lisätietoja toimijoiden kotisivuilta.

2.2. VARHAISKASVATUSTA OHJAAVAT PERIAATTEET OULUN SALON PÄIVÄHOIDOSSA

2.3. KUNNAN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA OSANA YKSIKÖIDEN TOIMINNAN SUUNNITTELUA

Oulunsalon kunnan varhaiskasvatussuunnitelma antaa yleisen ohjeistuksen varhaiskasvatusta toteuttaville tahoille varhaiskasvatustoiminnan keskeisimmistä asioista. Varhaiskasvatussuunnitelma on yksi keskeinen perusta kun luodaan hyvä ja toimiva vanhempien ja henkilöstön muodostama kasvatuksellinen yhteisö.

Kukin toiminnallinen yksikkö tai taho veloitetaan laatimaan yksikkökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, jossa tarkemmin kuvataan toiminnan arvot, tavoitteet, leikin toteutuminen ja toteutettavat yhteistyömuodot. Yksikön varhaiskasvatussuunnitelma on kunnan suunnitelmaa täydentävä, ja siinä kuvataan toimintaympäristön ja yksikön erityispiirteitä ja painotuksia. Myös eri palvelumuotojen tarkennetut tavoitteet kirjataan yksikkökohtaiseen suunnitelmaan. Yksikön suunnitelma täydentyy ja tarkentuu vähitellen, koska sisältöjen valinnassa otetaan huomioon toiminnan tavoitteiden tilanne-sidonnaisuus: lasten yksilölliset varhaiskasvatussuunnitelmat, lapsiryhmän, toimintaympäristön ja toimintaolosuhteiden tuntemus. Toteutunutta toimintaa dokumentoidaan ja arvioidaan määräajoin.

Kunnan esiopetuksen opetussuunnitelma ja varhaiskasvatussuunnitelma muodostavat kokonaisuuden, joiden välillä on selkeä jatkumo.

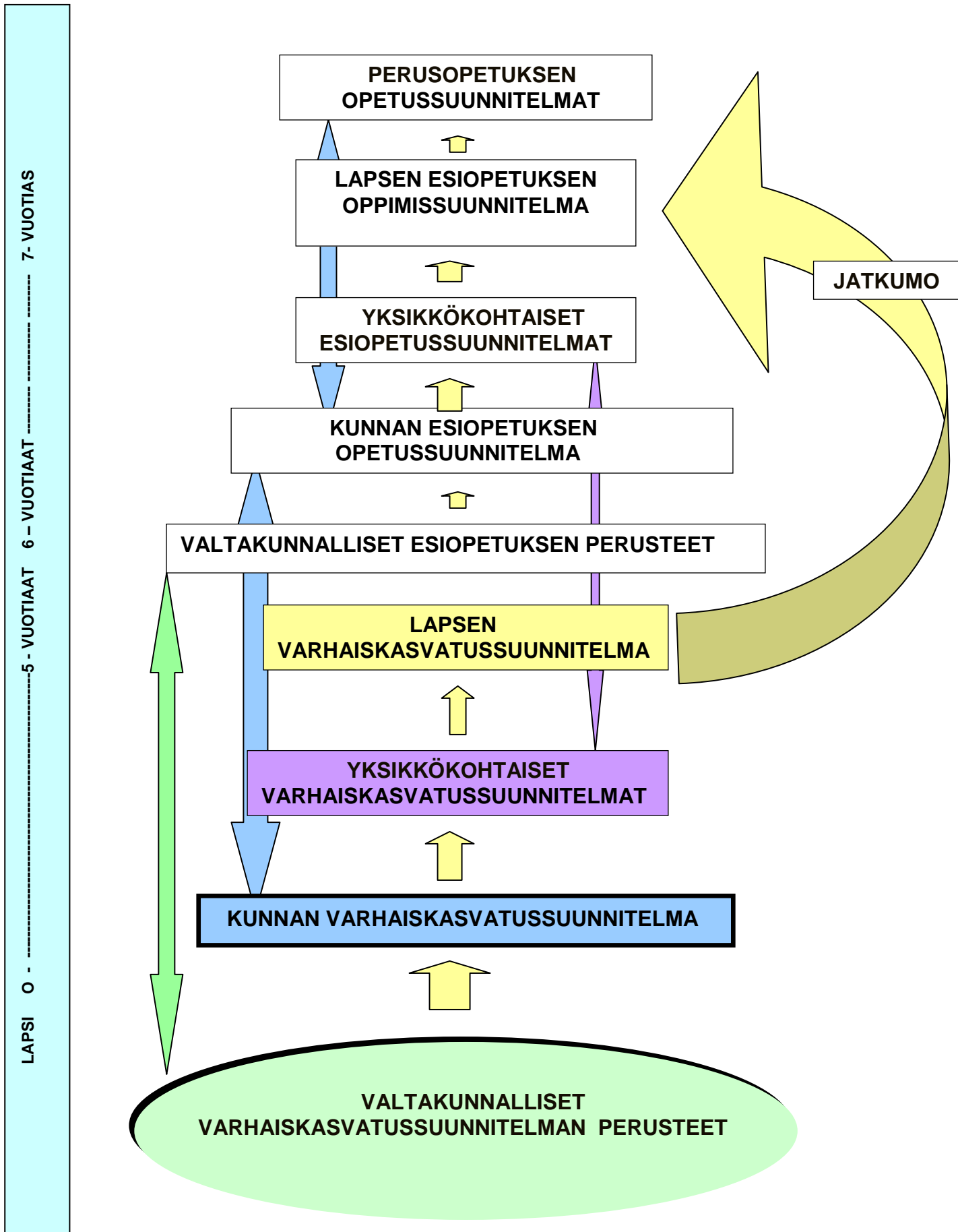
2.3.1 VARHAISKASVATUKSEN, ESIOPETUKSEN JA PERUSOPETUKSEN JATKUMON JA YHTEISTYÖN RAKENTUMINEN

Lapsen siirtymävaiheissa varhaiskasvatuksen aikana ja esiopetuksesta alkuopetukseen huomioidaan hänen aikaisempi kehitys- ja oppimishistoriansa. Apuna voidaan käyttää lapsen kasvunkansiota sekä varhaiskasvatuksen- ja esiopetuksen oppimissuunnitelmaa. Lapsen kanssa pyritään löytämään hänen vahvuutensa sekä tunnistamaan kehitettäviä osa-alueita. Tiedonsiirrosta ja uuteen tulevaan hoitopaikkaan tai kouluun tutustumisesta sovitaan vanhempien kanssa.

Varhaiskasvatusta toteuttavat tahot toimivat Oulunsalon kunnassa yhteistyössä, järjestäen yhteisiä tapahtumia ja toimintaa, esimerkiksi teatteriesitykset, vierailut. Oulunsalon kunnassa kokoontuu päiväkotien yhteistyöryhmä, jossa suunnitellaan ja kehitetään yhteistyötä.

Esiopetuksen ja alkuopetuksen yhteistyö toteutetaan alueittain lähipäiväkodin ja koulun kanssa. Esiopetuksen ja alkuopetuksen yhteistyö voi sisältää:

- yhteisiä retkiä ja teemapäiviä
- kummiluokkatoimintaa
- koulutulokkaiden vierailuja kouluun pitkin lukuvuotta
- yhteistyö erityisopettajan tai erityislastentarhanopettajan kanssa esiopetuksessa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa
- moniammatillinen yhteistyö tuen tarpeen varhaisessa tunnistamisessa
- yhteisiä koulutuksia ja toiminnan yhteistä suunnittelua
- esiopettajan ja luokanopettajan yhteistyönä suunniteltuja opetuskokonaisuuksia
- esiopetuksen vanhempainillassa keväällä voi olla opettajia mukana
- tiedonsiirtolomake ja siirtokeskustelut keväisin
- esiopettajien ja opettajien yhteiset tapaamiset syksyisin koulualueittain> sovitaan tulevan vuoden yhteistyötavat ja kirjataan ne toimintasuunnitelmaan
- tulevien 1. lk vanhempainilta toukokuussa

2.4. OULUN SALOLAI SUUS VARHAISKASVATUKSESSA

Oulunsalo on pieni vireä lapsirikas kunta Oulun vieressä. Oulunsalolainen varhaiskasvatustoiminta tarjoaa lapselle ja perheelle mahdollisuuden ja keinoja tutustua oman kotipaikkakunnan kulttuuriperinteeseen ja luontoon. Oulunsalossa on merellinen, luonnonläheinen tunnelma, ja toisaalta meillä on mahdollisuus kokea lentokenttäkaupungin teknologian läheisyys ja lentoliikenteen tuomat edut, sekä Oulun kaupungin läheisyys tarjoaa meille kaupunkikulttuuria. Erityisesti luonnonläheisyys eri vuodenaikoina tarjoaa varhaiskasvatukselle monipuoliset toimintamahdollisuudet. Oulunsalon kulttuuritoiminta mm. (Oulunsalon Taidekoulu) sekä Oulunsalo Soi – tapahtuma toimivat myös yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa.

Oulunsalolaisuuteen ja Oulunsaloon tutustuminen varhaiskasvatuksessa tapahtuu usein pienten retkien ja yhteisten tapahtumien kautta, joita toteutetaan eri-ikäisten lasten kanssa heille sopivissa paikoissa esim. Varjakka, Umpimähkä, Papinkari, toritapahtumat, lentokenttä, paloasema, museo ja kirkko.

Oulunsalon luonto tarjoaa oivalliset puitteet luontotutkimukseen ja retkeilyyn.

Päivähoidon yhteiset vuosittaiset tapahtumat kokoavat päivähoitoväen yhteen. Lapset saavat kokemuksia hauskaasta yhdessäolosta luonnossa sekä sisätiloissa liikkuen ja seikkaillen.

Oulunsalon useat leikkipuistot ovat perhepäivähoitajien ja lasten suosiossa. Mistä löytyy sinun lähin leikkipuisto? <http://www.infokartta.fi/oulunsalo/>

Varjakan alueen historiallinen menneisyys on aina kiinnostanut kuntalaisia. Perheet ja päivähoitoväki voivat tehdä retkiä Varjakan kartanon maisemiin.

Kisakangas tarjoaa liikunnalliset puitteet kesällä ja talvella. Marjastukseen, sienestykseen, lenkkeilyyn, suunnistukseen sekä talvisin siellä hiihdellään eripituisilla, merkityillä laduilla.

Päivähoidon ja koulujen välistä yhteistyötä tehdään jatkuvasti, esim. päivähoitoväki kutsutaan seuraamaan koulun juhlien kenraaliharjoituksia.

Seurakunnan kerho-ohjaajat pitävät päiväkodeilla pikkukirkkotoimintaa ja keräävät lapset yhteen kuulemaan eri vuoden aikoihin sijoittuvia kertomuksia.

Lasten mielestä Oulunsalossa on mukavaa, koska...

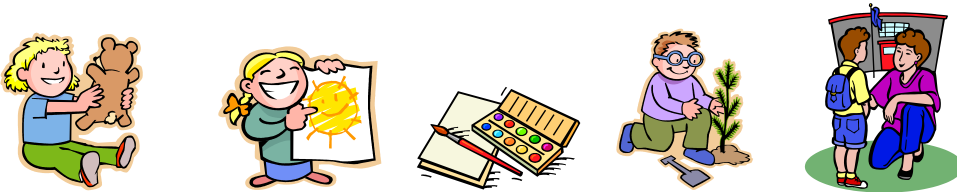
- täällä on hyviä kauppoja; Piia
- täti asuu lähellä ja minulla on leikkimökki pihassa; Aino
- on mukavaa kun meillä on Papinjärvi, käyn siellä uimassa; Eetu
- täällä on turvallista ja rauhallista eikä ole hyökyaaltoja; Eetu
- kaikki on niin lähellä ja on paljon leikkipaikkoja; Roope
- meri on mukava, voi uida; Elias
- leikkipuistoissa on kiva leikkiä; Elias

3. VARHAISKASVATUKSEN TOTEUTTAMISEN LÄHTÖKOHTIA OULUN SALOSSA

LAPSI

Tavoitteena on lapsen hyvinvoinnin turvaaminen. Lapsiryhmien ikäjakauma ja ryhmäkoko tulee huomioida niin, että lapsen kehitystaso, yksilöllisyys, jatkuvuus ja turvallisuus voidaan huomioida. Lapselle päivähoiton aloitus on suuri muutos lapsen ja perheen elämässä. Lapsi kokee eron vanhemmista, rakentaa uusia suhteita päivähoiton aikuisiin ja tulee osalliseksi lapsiryhmän toimintaa. Varhaiskasvatuksessa päivähoiton aloituksessa lasta voidaan tukea painottamalla lapsen vastaanottoa ja tutustumisvaihetta päivähoitoon. Lapselle voidaan nimetä omahoitaja/- tai kasvattaja, joka huolehtii ja turvaa lapsen/vanhempien sekä kasvattajien välille muodostuvan luottamuksen ilmapiirin syntymisen. Lapsi- hoitaja/kasvattaja suhteen jatkuvuutta tuetaan mm. omahoitajuuteen pohjautuvalla toimintatavalla. Lapsen vuorovaikutustaitojen kehittymistä tuetaan ja lapsi saa tukea kehitykselleen vertaisryhmässä. Kaikilla lapsilla on oikeus tulla hyväksytyksi.

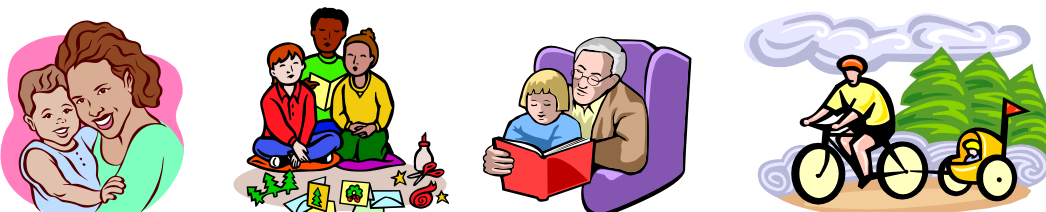
Varhaiskasvatuksen toiminnan suunnittelussa huomioidaan lasten varhaiskasvatussuunnitelmat ja niistä esille nousevat tavoitteet, jotka ohjaavat toiminnan pedagogista toteuttamista. Lapsella tulee olla mahdollisuus vaikuttaa toimintaan ja tehdä valintoja sekä toteuttaa itseään ja ilmaista ajatuksiaan. Leikin merkitys lapsen kehityksen tukena tulee huomioida toiminnan järjestämisessä. Lapsen vaihtaessa ryhmää tulee sopia siirtymävaiheen tutustumis- ja tiedonsiirtokäytännöistä.

Varhaiskasvatuksen keskeisin voimavara on ammattitaitoinen, yhteistyökykyinen ja moni ammatillinen henkilöstö. Henkilöstö pitää yllä omaa varhaiskasvatuksen tietämystään mm. koulutusten avulla. Varhaiskasvatus edellyttää kasvattajalta sitoutumista työhönsä. Hänen aito välittäminen, kiinnostus ja kunnioitus lasta ja perhettä kohtaan tulee näkyä kaikessa arjen toiminnassa. Kasvattajien tulee päivittäin arvioida miten kukin tärkeä periaate tänään toteutui ja mitä sen toteuttamiseksi pitäisi huomenna tehdä. Kasvattaja havainnoi, dokumentoi ja arvioi lapsen kasvua ja kehitystä. Kasvattaja tukee ja auttaa lasta liittymään osaksi vertaisryhmää. Tasapainoinen varhaiskasvatustyö edellyttää kasvatusyhteisöltä yhteistä näkemystä kasvatuskulttuurista perheiden kasvatuskulttuuria kunnioittaen. Laadukas varhaiskasvatus on vanhempien vierellä kulkemista pienen lapsen kasvaessa. Henkilöstön riittävyteen, koulutukseen ja jaksamiseen kiinnitetään huomioita. Henkilöstön koulutussuunnitelmat ym. päivähoitoa ohjaavat asiakirjat sekä Oulunsalon kuntasuunnitelma ohjaavat asioiden toteuttamista.

Vanhemmat ovat asiantuntijoita oman lapsensa asioissa ja heillä on ensisijainen kasvatusoikeus ja vastuu. Vanhemmat valitsevat perheen käyttämät varhaiskasvatuspalvelut. Kasvattajan tulee toimia tasavertaisena kumppanina vuorovaikutuksessa vanhempien kanssa. Vanhemmat huolehtivat tutustumisesta päivähoitopaikkaan ja lapsen arjen käytäntöihin liittyvistä asioista esim. riisuminen, hoito- ja kasvatuskeskusteluihin osallistuminen. Vanhempien toiveet ja tarpeet huomioidaan ja heille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua toiminnan suunnitteluun.

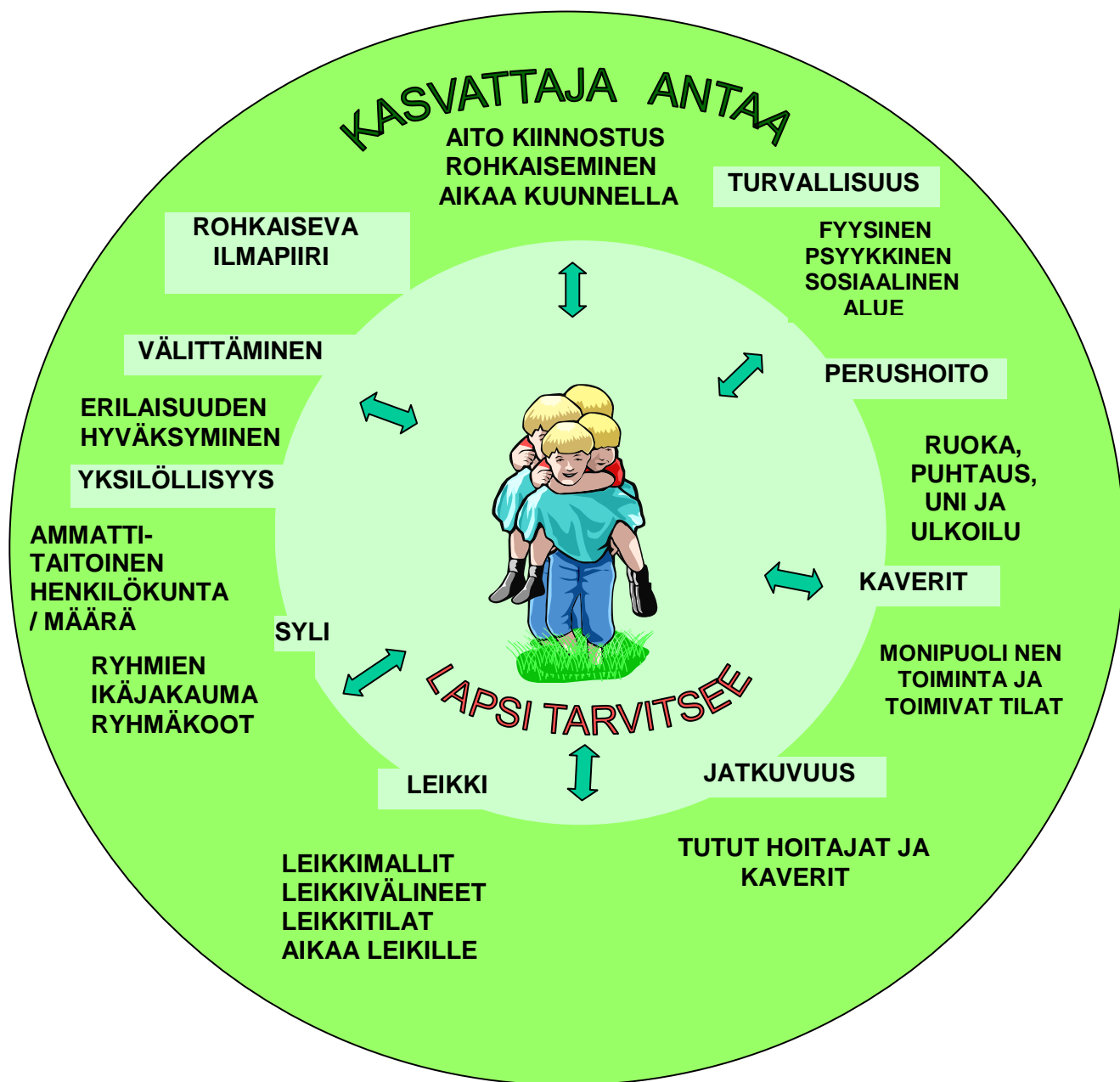
KASVATTAJA / VANHEMMAT

3.1. LAPSI TARVITSEE KASVATTAJAA

” LÄMMIN SYLI JA AVOIN MIELI,
SINÄ ON KASVATTAJAN KIELI”

3.2. VARHAISKASVATUKSEN SUUNNITTELUN JA TOIMINNAN PAINOPISTEALUEET

3.2.1. HOIDON, KASVATUKSEN JA OPETUKSEN KOKONAISUUS

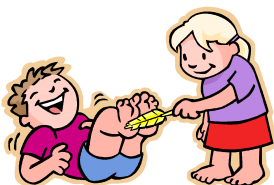
Varhaiskasvatuksen oluttavuudet hoito, kasvatusta ja opetus painottuvat eri tavoin eri-ikäisillä lapsilla. Niiden merkitys vaihtelee erilaisissa tilanteissa.

0 - 2 vuotias

Pienen lapsen aloittaessa päivähoiton on erittäin suuri muutos lapsen maailmassa ja tässä tarvitaan vanhempien apua. Äiti ja vanhemmat ovat lapsen tärkein suhde. Vanhemmat tutustuvat itse lapsen tulevaan hoitopaikkaan, ja tutustumisjakson aikana tutustuttavat päivähoiton henkilöstön lapseen ja päinvastoin, lapsen hoitajan rooli on tärkeä. Pieni lapsi tarvitsee turvallisen kasvuympäristön, jossa hän saa hoivaa, syyliä ja hänen perustarpeistaan huolehditaan. Pieni lapsi havainnoi, kokee ja tutkii omaa ympäristöään ja nauttii rauhallisesta ilmapiiristä yhdessä kavereiden kanssa. Kasvatustahenkilöstön tulee havaita herkästi lapsen fyysiset ja psyykkiset tarpeet ja osattava vastata niihin. Pienten lasten toiminta koostuu lyhyistä leikki- ja toimintahetkestä, pienet vaativat aikaa ja myös tilaa toimiessaan.

3 - 4 vuotias

Leikki-ikäisellä lapsella herää kiinnostus, uteliaisuus ja virittäytyneisyys vuorovaikutukseen eli lapsi tarvitsee kavereita ja nauttii yhdessä toimimisesta ja leikeistä. Lapsi kehittyy ja oppii uusia asioita vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Lapsi tarvitsee rajoja ja rakkautta. Lapsi jäljittelee ja valloittaa maailmaa. Lapsen oma perhe on erittäin tärkeä. Lapsen päivittäiset, toisten lasten kanssa kodin ulkopuolella saamat kokemukset edistävät monenlaisten taitojen kehittymistä. Vertaisryhmässä lapsi samaistuu sekä kasvuympäristöönsä että ryhmän muihin lapsiin. Lapsen itsenäistymisen kehityksen tukeminen edellyttää kasvattajilta herkkää ja aktiivista havainnointia, lapsi tarvitsee myönteisiä kokemuksia ja lämmintä ja turvallista suhdetta aikuisiin ja lapsiin, jotta hänen sosiaalisuutensa ja itsetuntemuksensa kehittyvät.

5 - 6 vuotias

Isommat lapset harjoittelevat ja opettelevat erilaisia taitoja yhdessä toisten lasten kanssa. Jokaiselle lapselle annetaan aineksia kehittää toimintaansa, ajatteluaan, ilmaisuaan ja tunteitaan. Lapsi saa kokemuksia omasta osaamisestaan yksin ja yhdessä muiden kanssa. Lapsi oppii omassa aikataulussaan, omien edellytystensä mukaisesti.

Tärkeimpänä lasten toiminnassa on edelleen leikki, leikin avulla lapsi käsittelee tunteitaan ja kokemuksiaan sekä harjoittelee omaan kehitysvaiheeseen kuuluvia asioita. Lapset saavat kokemuksia ja oppivat heille merkityksellisten asioiden kautta, kasvattajat kuuntelevat lapsia ja antavat tilaa lasten toiveille ja ohjaavat heitä toimimaan yhdessä muiden lasten kanssa.

3.2.2. LEIKKI – ILOINEN TIE OPPIMISEEN

Leikki on alle kouluikäisten lasten elämän ja toiminnan perusmuoto. Leikillä tulee olla keskeinen painotus lasten toiminnan järjestämisessä. Lapselle leikin merkitys on leikissä itsessään. Lapsi ei leiki oppiakseen, mutta oppii leikkiessään. Leikin avulla lapsi käsittelee kokemuksiaan ja työstää tunteitaan. Leikissä lapsi ratkoo sosiaalisia pulmia, joita hän kokemuksiensa kautta kohtaa, ja oppii vuorovaikutustaitoja. Leikissä opitaan toimimaan tavoitteellisesti yhdessä toisten kanssa ja jakamaan tehtäviä.

Leikki ja mielikuvitus on lapselle tapa hahmottaa maailmaa ja kiinnittyä ympäristöönsä. Leikeissään lapset oppivat, tutkivat, hankkivat tietoja ja kokemuksia. Leikkimällä lapsi käsittelee ja omaksuu ympäröivää maailmaa ja sen ilmiöitä. Leikin kautta lapsi viestittää ympäristölleen omaa tilaansa ja itselleen merkityksellisiä asioita.

Leikin mahdollisuuksien luominen varhaiskasvatuksessa on kasvattajien tehtävä. Heidän tulee pohtia kasvatus- ja toimintakäytäntöjään myös leikin näkökulmasta. Onko leikille aikaa mm. päiväjärjestyksen puitteissa, lasten tulisi saada toteuttaa leikkiä yhtäjaksoisesti niin, että leikki voitaisiin ”leikkiä loppuun”, tämä edellyttää kasvatusyhteisöltä joustoa ja tilannetajua sekä kykyä osata luopua suunnitelmien tiukasta noudattamisesta. Leikki voisi jossain tilanteissa jatkua vaikka arkitoimintoihin esim. ruokailutilanteisiin. Varhaiskasvatustoiminnan suunnittelussa tulisi huomioida lasten erilaiset tarpeet toimia, erilaisten toimintojen mahdollisuus esim. pienryhmätoiminnassa antaa lapsille mahdollisuuden toiminnan ja sen ajankohdan valintaan. Kasvatusyhteisössä on tärkeää miettiä myös lasten ja vanhempien osallisuutta leikin toteuttamiseen, esimerkiksi saako päiväkotiin tuoda omia leluja, voidaanko ulkoilua vähentää jonakin päivänä, jotta lasten leikille jäisi aikaa, miten usein lapsilla on mahdollisuus leikkiä toisessa lapsiryhmässä tai toisen ryhmän tiloissa, käytämmekö lähiympäristöä myös leikkiympäristönä?

Leikin kehittyminen tapahtuu eri ikävaiheiden ja saatujen kokemusten kautta. Kasvattajien rooli lasten leikin havainnoinnissa on tärkeä. Havainnoinnin avulla kasvattajat saavat tietoa lapsen kehityksestä ja hänen herkkyyksistään erilaisten asioiden oppimiselle. Leikitapahtumissa lapset harjoittavat esim. sosiaalisia vuorovaikutustaitojaan ja aikuisen toiminnan tulee olla lasta tukevaa. Leikissä lapsilla on mahdollisuus muodostaa kaveruussuhteita ja he saavat kokemuksia ryhmään kuulumisesta. Kasvattajien rooli leikin kehittämisessä voi olla myös leikkiin osallistuva ja ohjaava.

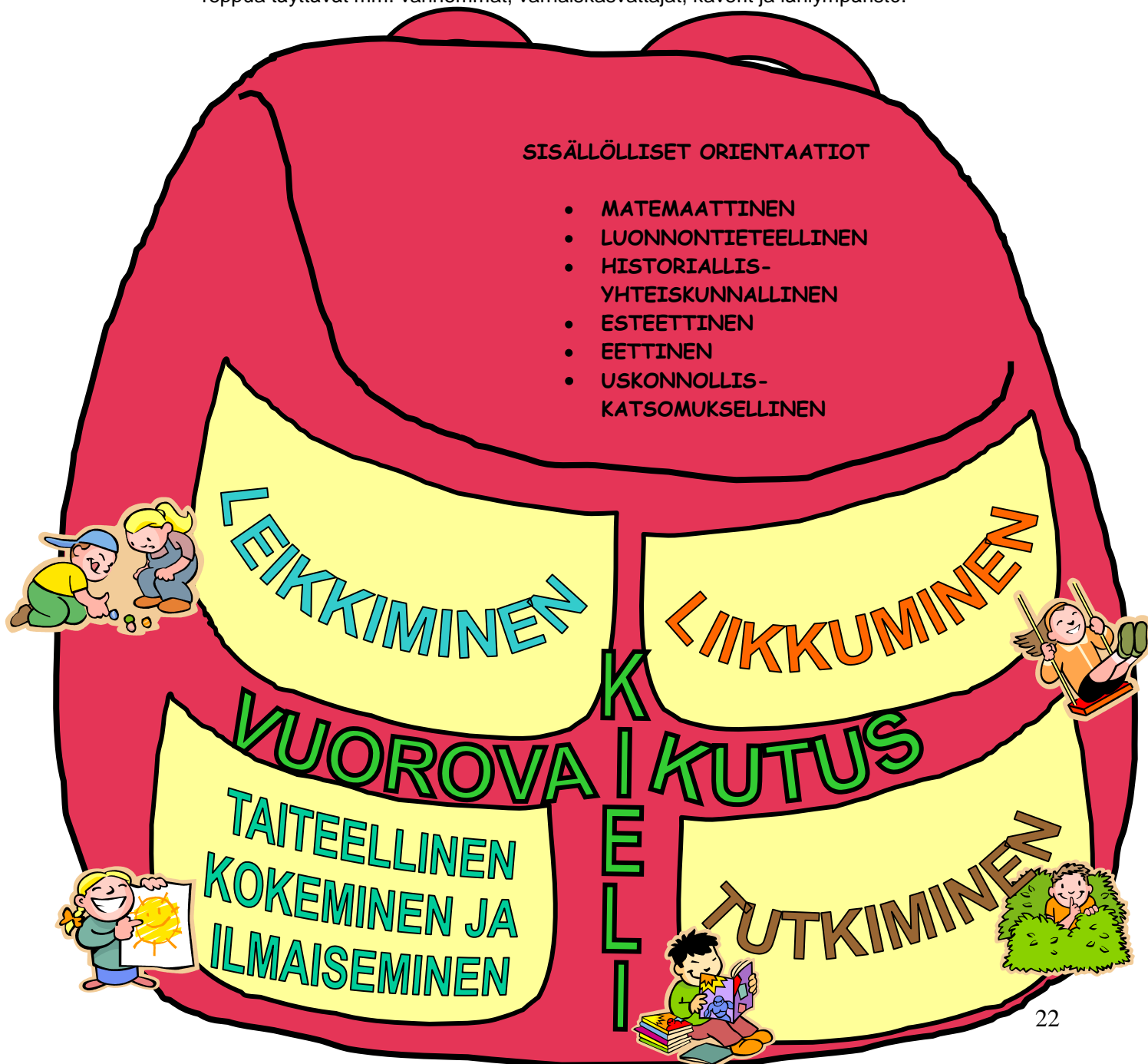
Kasvattajat huolehtivat myös leikkiympäristön muokkaamisesta ja kehittämisestä yhdessä lasten kanssa. Leikkivälineiden hankintojen tai niiden itse valmistus/rakentaminen yhdessä lasten kanssa voi olla osana leikkiä ja antaa samalla tilaa lasten luovuudelle. Lasten leikkiä voi rikastuttaa mm. monilla saduilla ja tarinoilla. Isompien lasten kanssa oppiminen on mielekästä esim. juonellisen tarinan kautta, jossa lapselle tulee mahdollisuuksia pohtia erilaisia asioita mielikuvitusmaailman kautta.

3.2.3 VARHAISKASVATUKSEN SISÄLLÖLLISET ORIENTAATIOT - KESKEISET TOIMINTAVAT

Lapsen oppimista ja kehitystä tukee turvallinen ja kannustava ilmapiiri, myönteiset kokemukset sekä lapsilähtöinen toiminnan suunnittelu. Oppimisen iloa lisää se, että toiminta lähtee lapselle merkityksellisistä asioista ja lapsi saa olla mukana toiminnan suunnittelussa. Lapsi oppii jatkuvasti erilaisissa arjen tilanteissa ja ympäristöissä. Lapsi iloitsee toimiessaan lapselle ominaisin tavoin; leikkimällä, liikkumalla, tutkimalla ja taiteellisesti kokemalla ja ilmaisun kautta.

Sisällölliset orientaatiot muodostavat varhaiskasvatuksesta vastaavalle henkilökunnalle kehyksen siitä, millaisia kokemuksia, tilanteita ja ympäristöjä heidän tulee etsiä, muokata ja tarjota lapsille. Kasvattajayhteisön työvälineenä ja toiminnan suunnittelun lähtökohtana ovat lasten varhaiskasvatussuunnitelmat sekä tuntemus lapsiryhmästä ja lasten tarpeista ja toiveista. Lapset keräävät omaan ”elämän reppuunsa” heille sillä hetkellä tärkeitä asioita, jotka tukevat heidän kasvua ja kehitystä. Jokaisen lapsen repun sisältö muokkautuu ikävuosien aikana lapsen ympäristön ja tilanteiden mukaan oman näköisekseen. Lapsen reppua täyttävät mm. vanhemmat, varhaiskasvattajat, kaverit ja lähiympäristö.

TOIMINNAN SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHTIA – KESKEISET TOIMINTATAVAT – LAPSALLE OMINAINEN TAPA TOIMIA

LAPSIRYHMÄN TOIMINNAN SUUNNITTELUN JA TOTEUTTAMISEN LÄHTÖKOHTANA OVAT RYHMÄN JA JOKAISEN LAPSEN YKSILÖLLISET TARPEET – LASTEN VASUT

KASVATTAJAYHTEISÖN TOIMINTA

SISÄLLÖLLISET ORIENTAATIO
 OVAT KEHYKSIÄ / TYÖKALUJA TOIMINNAN SUUNNITTELULLE, JOIDEN SISÄLLÖN LÄHTÖKOHDAT TULEE NOUSTA LAPSALLE MERKITYKSELLISISTÄ ASIOISTA HÄNEN IKÄ- JA KEHITYS-TASONSA MUKAISESTI, LAPSEN ARKEEN JA LÄHIYMPÄRISTÖÖN LIITTYEN

VARHAISKASVATUS- YMPÄRISTÖ

LAPSI TARVIKSEE KIELEN KEHITYSTÄ TUKEVAN VIRIKKEELLISEN JA TOIMINNALLISEN KASVU- YMPÄRISTÖN, JOSSA HÄN VOI HAVAINNOIDA SEKÄ PUHUTTUA ETTÄ KIRJOITETTUA KIELTÄ

KIELI JA VUOROVAIKUTUS

Lapselle tarjotaan malleja kielen ja käsitteiden oppimiseen ja puhetta, jota hän ymmärtää.

LAPSALLE MERKITYKSELLISET KOKEMUKSET

LAPSALLE OMINAINEN TAPA TOIMIA - REPPUJEN TASKUT TÄYTTYVÄT LAPSEN KOKEMUKSISTA JA ELÄMYKSISTÄ ARJESSA

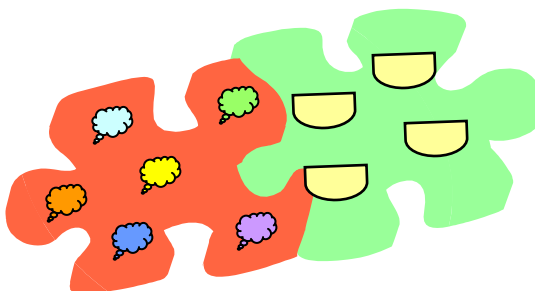
LEIKKIMINEN - lapsen keskeinen toimintamuoto ja oppimismenetelmä

LIKKUMINEN - turvaa lapsen hyvinvoinnin ja terveen kasvun

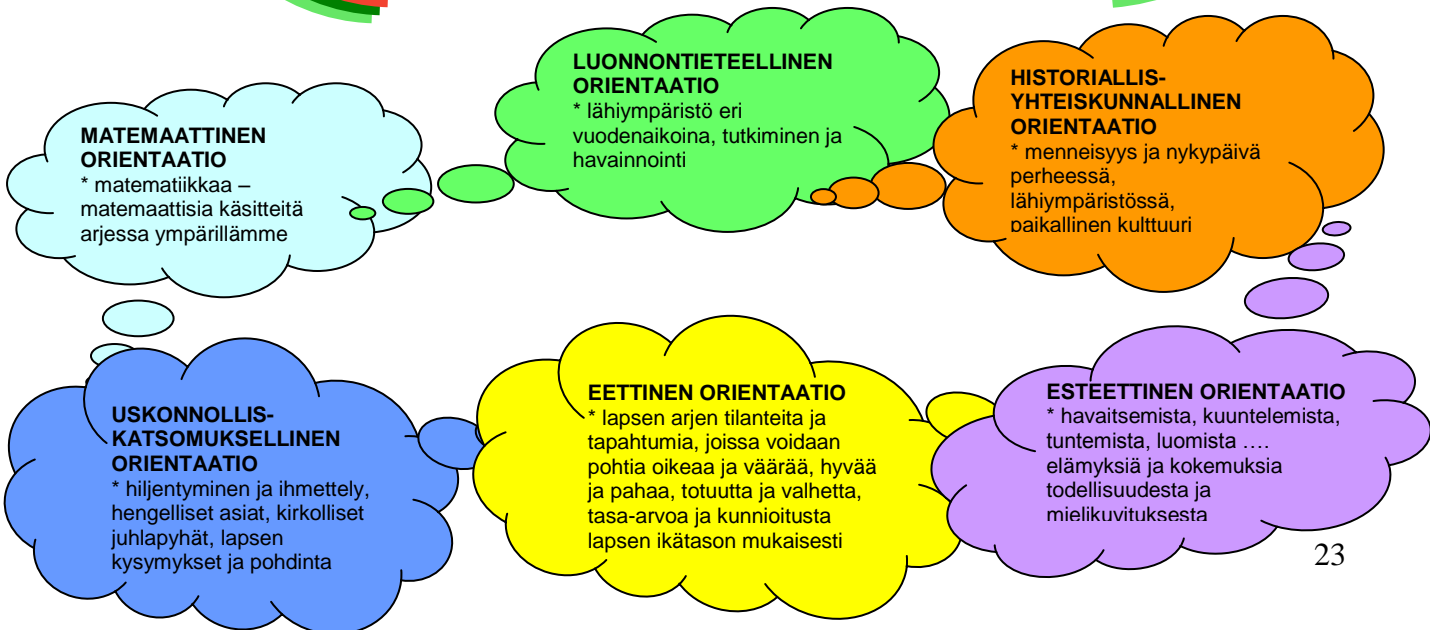
TAITEELLINEN KOKEMINEN

JA ILMAISEMINEN - lapsi saa toteuttaa luovuuttaan tekemällä ja kokemalla lapsen esteettisessä maailmassa

TUTKIMINEN - lapsi tutustuu lähiympäristöönsä havainnoimalla ja tutkimalla sitä eri aistein – uteliaana ja ihmetellen

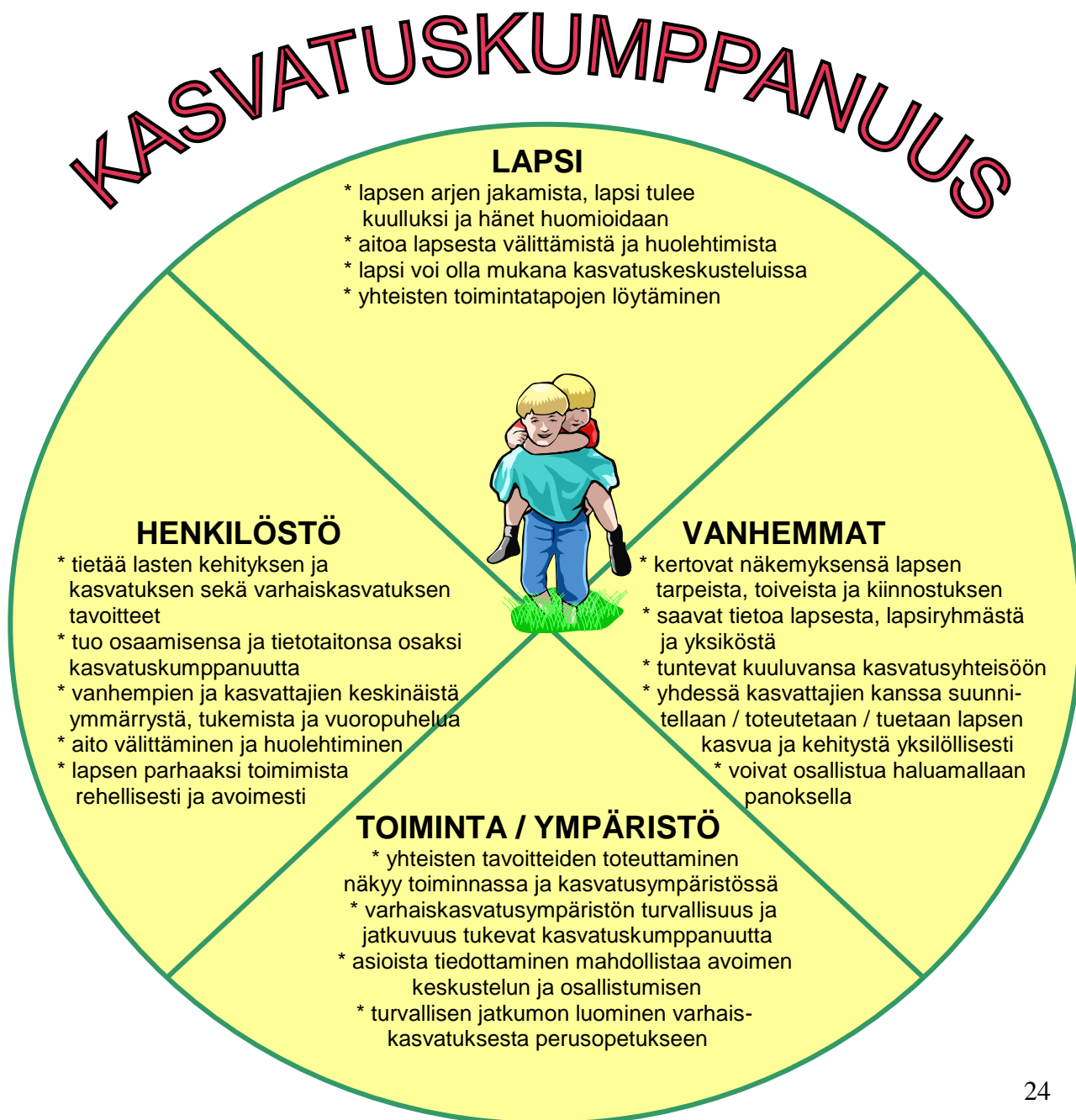
TOTEUTETAAN OSANA PÄIVITTÄISTÄ TOIMINTAA – **HOIDON, KASVATUKSEN JA OPETUKSEN KOKONAISUUS** TOTEUTUU LAPSIRYHMÄN IKÄRAKENTEEN MUKAISESTI

4. VANHEMPIEN OSALLISUUS VARHAISKASVATUKSESSA

4.1. KASVATUSKUMPPANUUS

Kasvatuskumppanuus on luottamuksen rakentamista yhdessä vanhempien, lapsen ja kasvattajien kanssa. Tämä edellyttää vanhempien ja kasvattajien keskinäistä ymmärrystä, tukemista ja avointa vuoropuhelua. Kasvatuskumppanuuden lähtökohtana ovat lapsi ja hänen kokemusmaailmansa. Vanhemmat opastavat kasvattajia oman lapsensa lapsuuden polulle; heillä on ensisijainen kasvatusoikeus- ja vastuu, he ovat lapsensa asiantuntijoita. Kasvatuskumppanuudessa on tärkeää vanhempien ja kasvattajien sitoutuminen toimimaan yhdessä, tasavertaisina ja toisiansa kunnioittaen sekä vuorovaikutus ja vuorovaikutuksen laatu perheiden ja varhaiskasvatushenkilöiden kesken. Perheiden ja lasten aito kuuleminen, mielipiteiden arvostaminen ja huomioiminen tukevat vuorovaikutuksen onnistumista. Kasvatuskumppanuutta ei ole valmiina olemassa – se täytyy rakentaa yhdessä pienistä palasista tukea antavaksi kokonaisuudeksi.

Kasvatuskumppanuus toteutuu seuraavissa tilanteissa esim. lapsen tuonti ja hakutilanteet päivittäin, kasvatuskeskustelut, vanhempainillat, aamu- tai iltapäiväkahvit vanhemmille, talkoot, retket, vierailut lapsen kotona, puhelinkeskustelut, reissuvihko, kasvunkansiot ym. viestintä päivähoitossa ja kerhoissa.

Vanhempien tutustuminen etukäteen hoitopaikkaan tai kerhoon ja myös hoidon alkaessa lapsen arkeen hoitopaikassa, tukevat avoimen kasvatuskumppanuuden kehittymistä. Vanhemmilla on mahdollisuus käydä kasvatuskeskusteluja lapsen neuvolakäyntien yhteydessä. Perheillä on myös mahdollisuus tavata neuvolassa perhetyöntekijä, joka voi tukea perhettä ja tarvittaessa kriiseistä selviytymistä. Vanhemmat osallistuvat kasvatuskumppanuuteen heille sopivalla tavalla.

4.2. LAPSEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

Päivähoitossa on käytössä lapsen varhaiskasvatussuunnitelma, joka laaditaan jokaiselle lapselle yhteistyössä vanhempien kanssa. Vanhempien ja kasvattajan kanssa sovitaan yhteinen keskustelu-aika, jossa keskustellaan lapsen tärkeistä asioista ja vanhempien toiveista sekä pohditaan yhdessä kasvatuskysymyksiä.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmat on suunniteltu ikäkausittain 1-3-v.; 4-5-v. ja esiopetuksen oppimissuunnitelma. Nelivuotiaan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan liittyy havainnointi/tiedonsiirtolomake, jota käytetään laajennetussa 4-vuotistarkastuksessa.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmassa tuodaan esiin lapsen:

- luonteenpiirteitä, vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita
- kokemukset ja tarpeet/tavoitteet
- yksilöllisen tuen ja ohjauksen tarpeet

Kunkin lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on pohjana yhteiselle kasvatustyölle sekä myös päivähoiton yhteisölle suunniteltaessa ryhmäkohtaisia toimintaperiaatteita ja kasvatuskäytäntöjä. Kun suunnitelmaa toteutetaan lapsen arjessa, saadaan jatkuvasti uutta tietoa lapsen kasvusta ja kehityksestä sekä ympäristön osuudesta siihen. Suunnitelma ohjaa lapsen kanssa tehtävää pedagogista työtä ja antaa aineksia perheen kanssa tehtävään yhteistyöhön. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma tehdään lapsen hoidon alkuvaiheessa ja sitä päivitetään toimikauden aikana ja tarkistetaan aina hoitokauden alussa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista seurataan ja arvioidaan päivähoitossa sekä kasvattajien että vanhempien kanssa käytävissä keskusteluissa.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisen yhteydessä vanhempien kanssa voidaan tehdä erilaisia sopimuksia liittyen esimerkiksi lapsen hakemiseen päivähoitosta, uskonnollisesta vakaumuksen huomioimisesta, retkistä, valokuvauksista jne.

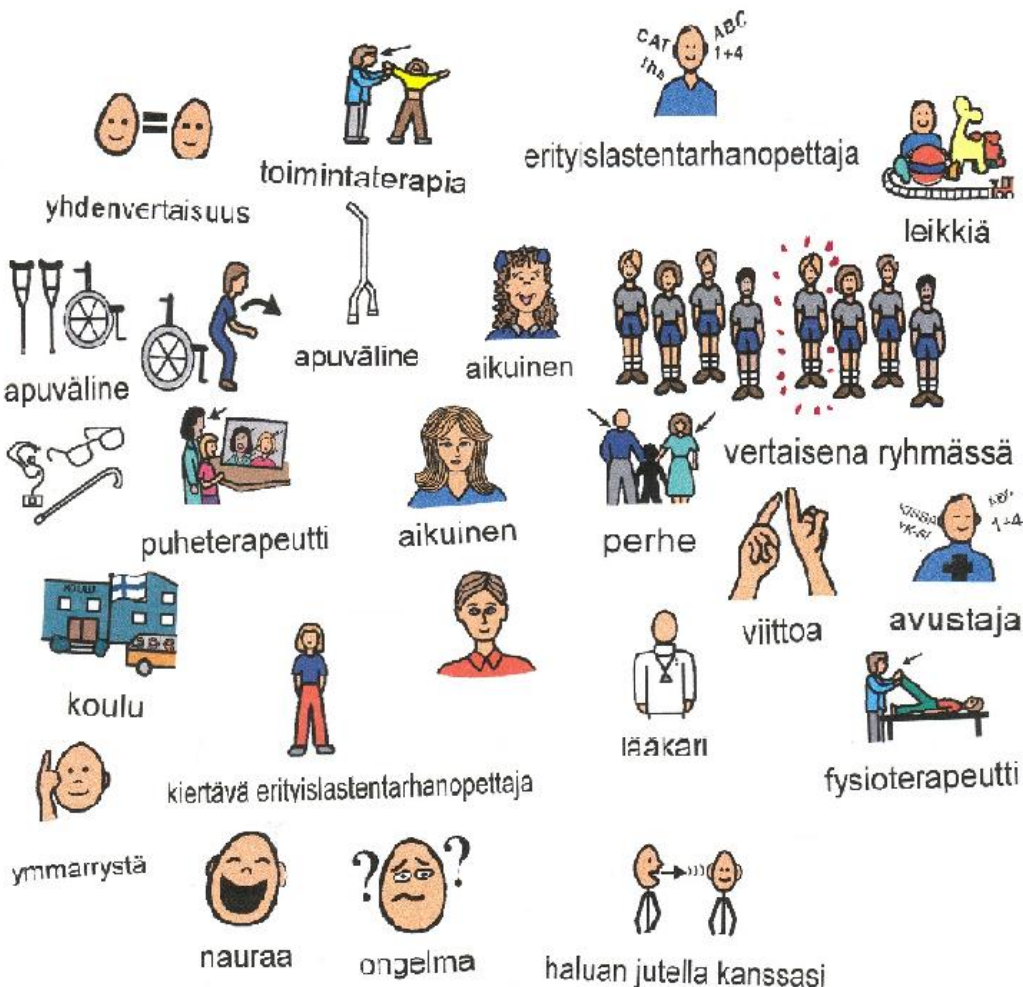
Toivomme, että lapsen vaihtaessa hoitopaikkaa tai siirtyessä kouluun, hänen aiemmat hoito- ja kasvatussuunnitelmat siirtyisivät vanhempien välityksellä eteenpäin. Tavoitteena on hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuuden ja jatkuvuuden luominen.

5. VARHAISERITYISKASVATUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Päivähoidon varhaiserityiskasvatuksen tehtävänä on pyrkiä ennaltaehkäisemään ja havaitsemaan lapsen kehitykseen liittyviä viivästyksiä ja häiriöitä mahdollisimman varhain. Päivähoito pyritään järjestämään siinä laajuudessa ja sellaisin tukimuodoin kuin tarve edellyttää. Varhaiserityiskasvatus toteutetaan mahdollisimman pitkälle yleisten varhaiskasvatuspalveluiden yhteydessä. Lapsi voi tarvita tukea fyysisen, tiedollisen, taidollisen tai tunne-elämän tai sosiaalisen kehityksen osa-alueilla eripituisia aikoja. Tavoitteena on aina varhainen puuttuminen ja lapselle tarvittavien tukitoimien käynnistäminen.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan sisällytetään lapsen tuen tarpeen määrittely ja tuen järjestäminen yhteistyössä perheen kanssa. Kasvatus -, kuntoutus- ja esiopetuksen oppimissuunnitelmat sovitetaan yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Muut lapsen tukimuodot järjestetään kokonaiskuntoutuksen periaatteella yhtenäiseksi kokonaisuudeksi kiinnittäen erityistä huomiota palvelujen yhteensovittamiseen.

Erityisen tuen tarpeessa olevan lapsen hoitoa koordinoi kiertävä erityislastentarhanopettaja. Erityislastentarhanopettaja vierailee päiväkodeissa säännöllisesti ja konsultoi ja ohjaa muuta henkilökuntaa. Erityislastentarhanopettaja suunnittelee yhdessä perheen kanssa lapsen hoidon. Yhteistyötahoja ovat mm. eri terveydenhuollon ammattilaiset. Erityisen tuen tarpeessa olevan lapsen päivähoito järjestyy tavallisessa lapsiryhmässä, integroidussa erityisryhmässä tai esiopetusikäisten pienryhmässä (Teo). Varhaiserityiskasvatuksen ympärillä pyörii suuri joukko asiantuntijoita.

6. ERI KIELI- JA KULTTUURITAUSTAISET LAPSET VARHAISKASVATUKSESSA

Lapsilla on oikeus turvattuun elinympäristöön, hoitoon, huolenpitoon, kasvuun ja oppimiseen riippumatta asuinpaikasta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta taustasta tai etnisestä alkuperästä. Oulunsalossa eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten varhaiskasvatus järjestetään samassa ryhmässä suomenkielisten lasten kanssa. Tukipalvelut järjestetään mahdollisuuksien mukaan lähipäiväkodissa ja lasten sopeutumista edistetään turvallisilla aikuissuhteilla sekä rauhallisella oppimista edistävällä ympäristöllä. Lapsen suomen kielen oppimista tuetaan rohkaisemalla lasta vuorovaikutukseen toisten lasten kanssa ja häntä rohkaistaan käyttämään suomen kieltä. Henkilöstö perehtyy eri kulttuureihin tapauskohtaisesti ja tukkipalvelut järjestetään tarvittaessa. Varhaiskasvatuksessa tutustutaan erilaisiin kulttuureihin esim. satujen, leikkien ja pelien avulla. Toiminnassa välitetään lapsille todenmukaista tietoa ja erilaisuutta hyväksyvää asennetta toisia kulttuureita kohtaan.

7. VERKOSTOYHTEISTYÖ

Laadukkaan varhaiskasvatuksen lähtökohtana on mahdollisuus tarjota lapsia ja lapsiperheitä tukevaa toimintaa yhteistyössä erilaisten toimijoiden kanssa. Eri tahojen kanssa tehtävä yhteistyö varhaiskasvatuksessa rakentuu pitkälle yksittäisen lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisesta kasvatuskumppanuuden periaatteita noudattaen. Verkostoyhteistyö tukee ammatillisen osaamisen vaihtoa, vahvistamista ja lisäämistä esimerkiksi yhteisillä koulutuksilla ja keskinäisellä konsultoinnilla, salassapitovelvollisuus aina huomioiden. Verkostoyhteistyöllä mahdollistetaan varhainen puuttuminen ja perheiden tukeminen monin eri tavoin heidän tarpeidensa mukaan. Yhteistyötä tehdään eri alan asiantuntijoiden, palvelun tuottajien sekä lasta ja perhettä palvelevan verkoston kanssa. Keskeisimmät yhteistyökumppanit varhaiskasvatuksen näkökulmasta on esitelty seuraavassa kuviossa.

8. VARHAISKASVATUKSEN SISÄLLÖLLINEN ARVIOINTI, KEHITTÄMINEN JA SEURANTA

8.1. LAADUNHALLINTA VARHAISKASVATUKSESSA

Laadunhallinnan, arvioinnin ja kehittämisen tavoitteena on parantaa asiakkaiden vaikutusmahdollisuuksia ja asiakaslähtöisyyttä sekä kehittää varhaiskasvatuksen sisältöä ja laatua yhteistyössä vanhempien kanssa. Tämä edellyttää, että työtä tehdään systemaattisesti ja organisoidusti. Toimintaa arvioidaan sovituin perustein ja menetelmin.

Oulunsalossa on käytössä päivähoitossa EduZef- arviointijärjestelmä. Arviointikyselyt on tehty hoidon aloittamisesta ja päivähoitoyksiköistä. Asiakaspalautteet tulee antaa tiedoksi myös palvelulautakunnalle. Arviointi suoritetaan suunnitelmallisesti ja siihen osallistuvat vanhemmat, henkilöstö ja lapset. Päivähoidon yksiköt arvioivat ja kehittävät toimintaansa yksikköjen toimintakertomusten ja saatujen palautteiden kautta. Laatukriteerit toimivat kunta ja yksikötasolla tapahtuvan varhaiskasvatustoiminnan ja sen kehittämistarpeiden arvioinnin perustana.

Oulunsalon varhaiskasvatussuunnitelma on myös ohjaava asiakirja kunnan tasolla varhaiskasvatusta toteuttaville tahoille. Varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista tulee arvioida laadunhallinnan kautta ja sitä tulee päivittää aina toimikauden alussa. Oulunsalon kunnan varhaiskasvatussuunnitelman päivittämisestä vastaa päivähoiton johtaja yhdessä varhaiskasvatussuunnitelmavastaavan kanssa ja yksikötasolla varhaiskasvatussuunnitelman päivytyksestä vastaa yksikön johtaja uuden toimikauden alussa. Nykyinen varhaiskasvatussuunnitelma on päivitetty 23.1.2012.

8.2. VARHAISKASVATUKSEN KESKEISET KEHITTÄMISALUEET KUNNASSA

Oulunsalon varhaiskasvatussuunnitelma linjaa kuntamme varhaiskasvatuksen arvot, toiminta-ajatuksen, päivähoitopalvelutarjonnan sekä keskeiset toteuttamisperiaatteet eli kuvaa hyvän ja laadukkaan varhaiskasvatuksen tavoitteet Oulunsalossa. Ympäröivä yhteiskunta vaatii jatkuvaa sopeutumista muutoksiin ja niiden mukaiseen toiminnan muutoksiin. Myös varhaiskasvatussuunnitelmaa päivitetään, arvioidaan ja kehitetään systemaattisesti vastaamaan vallitsevaa tilannetta.

Oulunsalon kunnan 0-6-vuotiaiden lasten määrä on kasvanut nopeasti viime vuosina ja samansuuntaisen kasvun ennustetaan jatkuvan vuoteen 2020 asti. Tämä asettaa kunnan varhaiskasvatuspalveluille kovan haasteen ja vaatii investointeja sekä pitkälle tähtävästä suunnittelua.

Päivähoidon kehittämisen painopiste on tulevana vuosina avoimen varhaiskasvatuksen kehittämisessä. Elokuussa 2012 aloittava Niemenrantatalon päiväkotitoiminta tarjoaa mahdollisuuden avoimen varhaiskasvatustoiminnan lisäämiselle ja kehittämiselle kunnassa.

Vuoden 2009 alusta alkaen Oulunsalon kunnassa otetaan käyttöön uusi hallintomalli, jossa päivähoitopalvelut sijoittuvat lasten ja nuorten palveluprosessiin. Palveluprosessi muodostuu ns. elinkaari- ja palvelu- periaatteella. Uuden mallin myötä lasten ja nuorten palvelut muodostavat varhaiskasvatuksesta lähtevän jatkumon perusopetukseen ja siitä aina nuorisotyöhön asti. Prosessipohjaisen toiminnan tavoitteena on lisätä palveluprosessien kokonaishallintaa siten, että käytettävissä olevia resursseja pystytään käyttämään joustavammin.

Vuonna 2013 Oulunsalo liittyy osaksi uutta Oulua ja varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut siirtyvät 1.8.2012 alkaen Oulun alaisuuteen. Yhdistymisen myötä palvelujen järjestäminen tullaan harmonisoimaan yhtenäiseksi palvelukokonaisuudeksi.